

The sea shall bubble like a pot of stew

1 L'any 2002, l'editorial anglesa Arc Publications va incloure en el seu catàleg –una biblioteca de poesia internacional que fa caure de cul– *Women and Days*, de Gabriel Ferrater, en traducció del malaurat Arthur Terry. Els poemes originals del de Reus i les sàvies traduccions de Terry –que bé que sona, Ferrater, en anglès!– no són l'únic reclam per tornar a una obra que, entre l'escena lírica catalana dels últims cinquanta anys, ha influït potser més que cap altra. Hi ha un altre reclam de primer ordre: qui signa la introducció del llibre és Seamus Heaney. Heaney va conèixer el catedràtic de literatura espanyola Arthur Terry al Belfast de 1967. El professor acudia de tant en tant a les reunions de la colla poètica *The Group* que es feien al pis de Philip Hobsbaum. Allà va néixer una fructífera amistat entre el recordat professor i el premi Nobel de literatura de 1995. Aquí aprofito una traducció no pas de Terry, sinó de Johannes Beilharz: “and while you forget / the high leaves of summer, the open days / without kisses, the body, / in its depths, remembers: your skin / is still half sun, half moon”. ¿Us sona, oi?

Els anglesos ens estimen (o almenys ens estimen una mica). Això és una evidència. Fa uns dies, el poeta i activista cultural Carles Duarte em va enviar un parell de volums selectes que han coeditat, en versió bilingüe català-anglès, les editorials Barcino i Tamesis: *Ausiàs March. Verse translations of thirty poems*, a cura de Robert Archer, i *The Catalan Expeditions to the East: from the 'Chronicle' of Ramon Muntaner*, amb traducció de Robert D. Hughes i una introducció de J. N. Hillgarth. Noms, tots ells, de prestigi, que han volgut acompanyar alguns dels noms més prestigiosos de la nostra literatura (universal).

“Plena de seny” esdevé “*Beauteous Wisdom*” i “Llir entre cards”, “*Lily among thorns*”. ¿El millor poeta europeu del segle XV? Molts l'hi consideren, però Archer escriu en el seu pròleg que tot això és molt subjectiu. Que el que va a missa és que l'obra lírica de March transcendeix el seu temps, el seu territori propi, i que mereix ser molt més coneguda. “Bona part de la seva obra té encara més vigència ara que quan va ser escrita”. És evident que Ausiàs no és tan *anglès* com Ferrater, ni en la seva proposta lírica ni en la seva actitud (de fet, no ho és gens). De totes maneres, els bons lectors en la llengua de Shakespeare segur que sabran apreciar l'espessa xarxa conceptual referida a l'amor que va desplegar el poeta de Gandia amb els seus versos. Clar i català: “*How to define you? Let's say a game of dice*”.

2. Salvador Sostres acaba de treure un dietari a L'Esfera dels Llibres. Es titula *Jo. Les mentides que calen per explicar una sola veritat*.

Sostres és un ferraterià convençut (estic segur que si llegís March i algú n'hi expliqués quatre conceptes, també quedaria fascinat pel gran poeta del XV). Un dels temes recurrents del dietari sostrià (o sostresià) és el dels diners. Hi ressonen Ferrater i Gil de Biedma. Sostres és un home pròdig i munífic, però es veu que en el període glossat (any 2005) va patir alguns problemes de diners. L'articulista de *l'Avui*, com no podia ser d'una altra manera, talla colls a tort i a dret. El coll més seccionat (a la juliana, a la *mirepoix*, en rodanxes, en *brunoise*) és el de l'editor de Proa Isidor Cònsul. Sostres és un home d'extremes: en dos articles de fa uns anys, primer em va ungir amb la seva personal benedicció i, un temps després, vaig rebre la bilis de la seva titlla. Però almenys diu les coses pel seu nom (el seu vull dir el que ell els atribueix, esclar, no pas el de les coses en qüestió). Un dels encants d'aquest llibret és que, a diferència de la immensa majoria dels dietaris del nostre estimat país, parla del que viu el personatge, i no pas del que llegeix. Entre altres qüestions, perquè el personatge no té temps de llegir.